

Sprawa C-514/21

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

20 sierpnia 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Court of Appeal (Irlandia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

30 lipca 2021 r.

Wnoszący odwołanie:

LU

Druga strona postępowania:

Minister for Justice and Equality

[...]

[Kroki proceduralne prowadzące do wydania przez Court of Appeal postanowienia o skierowaniu nierozstrzygniętych pytań kwestii do Trybunału Sprawiedliwości]

[...] [Nazwiska pełnomocników stron]

COURT OF APPEAL

[...] [Krajowy numer sprawy i skład izby]

**W SPRAWIE EUROPEAN ARREST WARRANT ACT 2003 [USTAWY
O EUROPEJSKIM NAKAZIE ARESZTOWANIA Z 2003 R.]**

(Z PÓŹNIEJSZYMI ZMIANAMI)

POMIĘDZY

MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY

[...] *Druga strona postępowania*

A

LU

[...] *Wnoszący odwołanie*

**WNIOSEK O WYDANIE ORZECZENIA W TRYBIE
PREJUDYCJALNYM**

NA PODSTAWIE ART. 267

TRAKTATU O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ

Sąd odsyłający

- 1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym został złożony przez Court of Appeal [...]

[...]

Strony i ich pełnomocnicy

- 2 Strony niniejszego postępowania:

Minister for Justice and Equality (zwany dalej „ministrem”), [...]

LU (zwany dalej „wnoszącym odwołanie”) [...] [Nazwiska pełnomocników stron]

Przedmiot sporu w postępowaniu głównym

- 3 Węgry domagają się przekazania wnoszącego odwołanie na podstawie europejskiego nakazu aresztowania (ENA) wydanego w dniu 27 lipca 2017 r. W ENA wnosi się o przekazanie wnoszącego odwołanie w celu odbycia przez niego 11 miesięcy pozostałych z kary pozbawienia wolności w wymiarze jednego roku orzeczonej wobec niego w następstwie skazania go za cztery przestępstwa polegające na aktach przemocy domowej skierowanej wobec jego byłej małżonki, dziecka i teściowej, w tym napaść na byłą małżonkę i bezprawne pozbawienie wolności jej i [ich] dziecka. Przestępstwa te zostały popełnione w sierpniu 2005 r. i w niniejszym postanowieniu określa się je jako „przestępstwa z 2005 r.”.
- 4 W części b) ENA określono odpowiednie wykonalne wyroki obejmujące wyrok sądu rejonowego w Encs (jako sądu pierwszej instancji) z dnia 10 października 2006 r. oraz wyrok sądu w Borsod-Abaúj Zemplén (jako sądu drugiej instancji) z dnia 19 kwietnia 2007 r.
- 5 Europejski nakaz aresztowania był niejasny pod wieloma względami, a więc High Court uznał za konieczne wystosowanie [...] kilku kolejnych wniosków

o udzielenie dalszych informacji. Z informacji przekazanych w odpowiedzi na te wnioski, w powiązaniu z ENA, wyłania się następująca sekwencja wydarzeń:

- W dniu 10 października 2006 r. wnoszący odwołanie został skazany za przestępstwa z 2005 r. przez sąd rejonowy w Encs po przeprowadzeniu rozpraw, które odbyły się w dniach 23 maja 2006 r. i 10 października 2006 r. Wnoszący odwołanie stawiał się na te rozprawy.
- W dniu 19 kwietnia 2007 r. wnoszący odwołanie został skazany w drugiej instancji za przestępstwa z 2005 r. przez sąd okręgowy w Borsod-Abaúj Zemplén. Wnoszący odwołanie został należycie wezwany do stawienia się na tej rozprawie. Chociaż nie stawiał się osobiście, reprezentował go wybrany przez niego obrońca.
- W tych wyrokach skazujących wobec wnoszącego odwołanie orzeczono karę jednego roku pozbawienia wolności. Wykonanie tej kary zawieszono jednak na dwa lata.
- Wnoszący odwołanie spędził miesiąc w areszcie śledczym na przełomie kwietnia i maja 2006 r., co oznacza, że do odbycia pozostało maksymalnie 11 miesięcy kary (kara pozostała do odbycia w tym wymiarze podlegała zawieszeniu, jak wskazano powyżej).
- W grudniu 2010 r. wnoszący odwołanie został skazany w pierwszej instancji przez sąd rejonowy w Encs za przestępstwo polegające na niepłaceniu alimentów na rzecz dziecka (zwane dalej „przestępstwem dotyczącym alimentów na rzecz dziecka”). Wnoszący odwołanie stawiał się na rozprawach, które odbyły się w dniach 15 listopada i 13 grudnia 2010 r., lecz nie był obecny podczas wydawania orzeczenia przez sąd w dniu 16 grudnia 2010 r. Sąd rejonowy w Encs nałożył na wnoszącego odwołanie grzywnę. Nie wydał żadnego zarządzenia w odniesieniu do kary nałożonej na wnoszącego odwołanie za przestępstwa z 2005 r. Przestępstwo dotyczące alimentów na rzecz dziecka zostało popełnione w 2008 r. (podczas okresu próby, w którym wyrok za przestępstwa z 2005 r. podlegał zawieszeniu).
- Od orzeczenia sądu rejonowego w Encs zostało wniesione odwołanie, choć nie jest jasne przez kogo. W czerwcu 2012 r. sąd apelacyjny w Miskolcu zmienił wyrok i – zamiast grzywny – skazał wnoszącego odwołanie na 5 miesięcy pozbawienia wolności, zakazał mu angażowania się w sprawy publiczne przez rok oraz zarządził wykonanie kary nałożonej na niego za przestępstwa z 2005 r. Wnoszący odwołanie został wezwany do stawiennictwa na rozprawie przed sądem apelacyjnym w Miskolcu, lecz wezwanie to nie zostało odebrane. Uznano to za prawidłowe doręczenie zgodnie z prawem

węgierskim. Wnoszący odwołanie nie stawiał się rozprawie, lecz sąd wyznaczył mu obrońcę, który uczestniczył w rozprawie, a następnie złożył wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy oraz – w imieniu wnoszącego odwołanie – wniosek o zastosowanie prawa łaski.

- Informacje udostępnione High Court nie pozwalają określić dokładnej podstawy prawnej zarządzenia wykonania wydanego przez sąd apelacyjny w Miskolcu, w szczególności tego, czy zarządzenie to miało charakter obligatoryjny czy dyskrecyjny.
- We wrześniu 2012 r. Węgry wydały europejski nakaz aresztowania w celu przekazania wnoszącego odwołanie, by mógł on odbyć kary orzeczone zarówno za przestępstwa z 2005 r., jak i przestępstwo dotyczące alimentów na rzecz dziecka.
- Wnoszący odwołanie sprzeciwił się przekazaniu go i z powodów przedstawionych w wyroku High Court [...] z dnia 19 maja 2015 r. (sub nom Minister for Justice and Equality przeciwko AB [2015] IEHC 338) High Court odmówił nakazania jego przekazania.
- W dniu 28 października 2015 r. sąd apelacyjny w Miskolcu postanowił, aby sąd rejonowy w Encs rozważył, czy należy zarządzić ponowne rozpoznanie sprawy w odniesieniu do przestępstw z 2005 r. Wnoszący odwołanie wszczął postępowanie w sprawie ponownego rozpoznania sprawy, ale nie stawiał się na rozprawie przed sądem apelacyjnym w Miskolcu.
- W dniu 24 października 2016 r. sąd rejonowy w Encs oddalił wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy. Wnoszący odwołanie nie stawiał się przed sądem rejonowym w Encs, ale był reprezentowany przez ustanowionego przez siebie obrońcę.
- Wnoszący odwołanie wniósł apelację od orzeczenia sądu rejonowego w Encs. Apelację rozpoznał sąd apelacyjny w Miskolcu w dniu 20 marca 2017 r. Wnoszący odwołanie nie stawiał się, ale był reprezentowany przez ustanowionego przez siebie obrońcę. Postępowanie odroczone do dnia 29 marca 2017 r., kiedy to sąd apelacyjny ogłosił swoją decyzję o oddaleniu wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy.
- Wskutek tej decyzji kara pozbawienia wolności orzeczona wobec wnoszącego odwołanie w następstwie skazania go za przestępstwa z 2005 r. – której wykonanie zostało zarządzone przez sąd apelacyjny w Miskolcu w czerwcu 2012 r. – była ponownie wykonalna zgodnie z prawem węgierskim.
- Sporny w niniejszym postępowaniu ENA wydano następnie w dniu 27 lipca 2017 r.

- 6 Sąd odsyłający wstępnie uznał, że postępowanie przed sądem apelacyjnym w Miszkolcu, w wyniku którego wydano wyrok skazujący wnoszącego odwołanie za przestępstwo dotyczące alimentów na rzecz dziecka, orzeczono karę za to przestępstwo i wydano zarządzenie wykonania, które to postępowanie odbyło się bez obecności wnoszącego odwołanie, nie było zgodne z art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności [zwanej dalej „EKPC”]. Na podstawie obecnie dostępnych informacji nie można stwierdzić, że wnoszący odwołanie zrzekł się prawa do obecności podczas tego postępowania. Podobnie sąd odsyłający wstępnie uważa, że jeżeli postępowanie przed sądem apelacyjnym w Miszkolcu należy uznać za „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie” dla celów przekazania w niniejszej sprawie, wymogi art. 4a [decyzji ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (2002/584/WSiSW) (zwanej dalej „decyzją ramową”)] art. 45 [European Arrest Warrant Act 2003] nie są [...] spełnione. W [...] postępowaniu apelacyjnym spór polega w rzeczywistości na ustaleniu, czy kwestie te są zasadniczo istotne dla decyzji o przekazaniu. W przypadku stwierdzenia, że są one istotne, przed ostateczną oceną, czy w danym stanie faktycznym rzeczywiście należy odmówić przekazania, może być konieczne przeprowadzenie dalszego dochodzenia.
- 7 Podniesiono szereg różnych podstaw odnowy przekazania, z których wszystkie zostały oddalone przez High Court. W postępowaniu odwoławczym sąd odsyłający oddalił już niektóre z tych podstaw. Dla celów niniejszego odesłania istotne są jedynie dwie powiązane ze sobą podstawy:
- 1) Wnoszący odwołanie twierdzi, że w okolicznościach, w których kara pozbawienia wolności orzeczona wobec niego za przestępstwa z 2005 r. (będąca karą, w związku z którą żąda się jego przekazania) podlega wykonaniu wyłącznie z powodu jego późniejszego skazania za przestępstwo dotyczące alimentów na rzecz dziecka, które z kolei doprowadziło do wydania zarządzenia wykonania przez sąd apelacyjny w Miszkolcu w czerwcu 2012 r., postępowanie prowadzące do wydania tego wyroku skazującego i zarządzenia stanowi „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 [decyzji ramowej], którą do irlandzkiego porządku prawnego transponowano w drodze art. 45 European Arrest Warrant Act 2003. Na tej podstawie wnoszący odwołanie twierdzi, że należy odmówić jego przekazania, ponieważ postępowanie to, w szczególności postępowanie przed sądem apelacyjnym w Miszkolcu, w wyniku którego wydano zarządzenie wykonania, było prowadzone in absentia i żadna z przesłanek wymienionych w art. 4a ust. 1 [decyzji ramowej] / art. 45 [European Arrest Warrant Act 2003] nie znajduje zastosowania.
  - 2) Wnoszący odwołanie twierdzi, że postępowanie, które doprowadziło do jego skazania za przestępstwo dotyczące alimentów na rzecz dziecka oraz do wydania zarządzenia wykonania, zostało przeprowadzone z naruszeniem przysługującego mu [prawa do] rzetelnego procesu sądowego gwarantowanego przez art. 6 [...] EKPC. Ponieważ postępowanie było prowadzone in absentia i ponieważ jest oczywiste, że wnoszący odwołanie nie będzie miał prawa do ponownego

rozpoznania sprawy ani [do] odwołania, które mogłyby doprowadzić do uchylecia wyroku skazującego lub zarządzenia wykonania w przypadku jego przekazania, wnoszący odwołanie twierdzi, że nakazanie jego przekazania w wykonaniu ENA stanowiłoby „rażące naruszenie” art. 6 EKPC, jak również art. 47 i 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) oraz że w takich okolicznościach art. 37 European Arrest Warrant Act 2003. wymaga, aby sąd odmówił jego przekazania.

- 8 Podstawy te zostały zakwestionowane przez ministra. W odniesieniu do pkt 7.1 powyżej minister twierdzi, że z wyroku z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie Samet Ardic, C-571/[17] PPU, EU:C:2017:1026 (zwanego dalej „wyrokiem Ardic”) wynika, iż postępowanie prowadzące do skazania wnoszącego odwołanie za przestępstwo dotyczące alimentów na rzecz dziecka nie stanowiło „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 [decyzji ramowej] / art. 45 [European Arrest Warrant Act 2003]; rozprawą w tym sensie była rozprawa przed sądem okręgowym w Borsod-Abaúj Zemplén zakończona wydaniem orzeczenia z dnia 19 kwietnia 2007 r. Wymogi art. 4a ust. 1 [decyzji ramowej] / art. 45 [European Arrest Warrant Act 2003] zostały w pełni spełnione w odniesieniu do tego orzeczenia, jak stwierdził sędzia High Court. Zarządzenie wykonania wydane przez sąd apelacyjny w Miskolcu w czerwcu 2012 r. było środkiem dotyczącym metod wykonania kary pozbawienia wolności i pozostawało bez wpływu na „rodzaj lub wymiar” kary pozbawienia wolności, którą wcześniej nałożono na wnoszącego odwołanie w następstwie skazania go za przestępstwa z 2005 r. W odniesieniu do pkt 7.2 powyżej minister twierdzi, że postępowanie prowadzące do skazania wnoszącego odwołanie za przestępstwo dotyczące alimentów na rzecz dziecka i wydanie w jego następstwie zarządzenia wykonania nie ma znaczenia dla decyzji w sprawie wykonania lub niewykonania ENA. Nawet jeśli doszło do naruszenia art. 6 (przy czym minister nie przyznaje, że miało ono miejsce), wszelkie środki zaradcze należą do sądów wydającego nakaz państwa członkowskiego (a [...] sąd odsyłający powinien założyć, że skuteczny środek zaradczy byłby dostępny dla wnoszącego odwołanie w przypadku jego przekazania), przy czym jakiegokolwiek tego rodzaju naruszenie nie zbliżyło się do progu poważnego charakteru, który mógłby uzasadniać odejście od ogólnego stanowiska wynikającego z decyzji ramowej, zgodnie z którym nakazy należy wykonywać.

Mające zastosowanie przepisy prawa

European Arrest Warrant Act 2003 [ustawa o europejskim nakazie aresztowania z 2003 r.] (z późniejszymi zmianami)

- 9 European Arrest Warrant Act 2003 (z późniejszymi zmianami) (zwana dalej „ustawą z 2003 r.”) transponuje decyzję ramową do irlandzkiego porządku prawnego.
- 10 Artykuł 45 ustawy z 2003 r. wprowadza możliwość przewidzianą dla państw członkowskich w art. 4a. Przepis ten stanowi: „Przekazaniu na mocy niniejszej

ustawy nie podlega osoba, która nie stawiała się osobiście w postępowaniu prowadzącym do wydania wyroku lub środka zabezpieczającego, w związku z którym wydano europejski nakaz aresztowania, chyba że w europejskim nakazie aresztowania wskazano elementy wymagane w lit. d) pkt 2, 3 i 4 formularza nakazu w załączniku do decyzji ramowej zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW”. Punkty 3.1a, 3.1b, 3.2 i 3.3 odpowiadają odpowiednio art. 4a ust. 1 lit. a)–d) (art. 45 przedstawiono w pełnym brzmieniu w załączniku do niniejszego postanowienia odsyłającego).

11 Artykuł 37 ust. 1 ustawy z 2003 r. stanowi (między innymi):

„Zgodnie z ustawą nie dokonuje się przekazania osoby, jeżeli-

a) jej przekazanie byłoby niezgodne z zobowiązaniami państwa wynikającymi z (i) konwencji lub (ii) protokołów do niej”.

Karta

12 Artykuł 47 akapit drugi karty stanowi:

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela”.

13 Artykuł 48 ust. 2 stanowi:

„Każdemu oskarżonemu gwarantuje się poszanowanie prawa do obrony”.

Decyzja ramowa

14 Zgodnie z motywem (12) decyzji ramowej decyzja ta „respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej oraz tych, które znajdują odbicie w Karcie Podstawowych Praw Unii Europejskiej, w szczególności w jej rozdziale VI”.

15 Artykuł 4a decyzji ramowej (wprowadzony poprzez art. 2 decyzji ramowej 2009/299/WSiSW) stanowi:

„Organ sądowy wykonujący może także odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego z myślą o wykonaniu kary pozbawienia wolności lub zastosowaniu środka zabezpieczającego, jeżeli dana osoba nie stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie, chyba że w europejskim nakazie aresztowania stwierdza się, że dana osoba, zgodnie z dalszymi wymogami proceduralnymi określonymi w prawie krajowym wydającego państwa członkowskiego:

a) w odpowiednim terminie:

(i) została wezwana osobiście i tym samym została poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano to orzeczenie, albo inną drogą [...]

oraz

(ii) została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie;

albo

b) wiedząc o wyznaczonej rozprawie, udzieliła pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez daną osobę albo przez państwo do tego, aby ją bronić na rozprawie, i obrońca ten faktycznie bronił jej na rozprawie;

[albo]

c) po doręczeniu jej orzeczenia i wyraźnym pouczeniu o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach dana osoba ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy pod względem merytorycznym i z uwzględnieniem nowych dowodów oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia:

(i) wyraźnie oświadczyła, że nie kwestionuje orzeczenia;

lub

(ii) w ustawowym terminie nie wystąpiła o ponowne rozpoznanie sprawy ani nie złożyła odwołania;

albo

d) orzeczenie nie zostało jej doręczone osobiście, ale:

(i) zostanie jej bezzwłocznie doręczone osobiście po jej przekazaniu oraz zostanie wyraźnie pouczone o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach dana osoba ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy pod względem merytorycznym i z uwzględnieniem nowych dowodów oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia;

oraz

(ii) zostanie poinformowana o terminie, w którym musi wystąpić o takie ponowne rozpoznanie sprawy lub złożyć odwołanie, jak wspomniano w odnośnym europejskim nakazie aresztowania”.

Mające zastosowanie orzecznictwo

- 16 Artykuł 4a był przedmiotem rozważań Trybunału Sprawiedliwości w wyroku *Ardic*. Trybunał orzekł w nim, że w przypadku gdy zainteresowanego uznano za winnego popełnienia czynu karalnego i wymierzono mu karę pozbawienia wolności, której wykonanie zostało następnie częściowo zawieszono pod pewnymi warunkami, pojęcie „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a [ust. 1] „należy interpretować w ten sposób, że nie obejmuje ono późniejszego postępowania w przedmiocie uchylecia tego zawieszenia ze względu na naruszenie wspomnianych warunków w okresie próby, o ile orzeczenie uchylające wydane po zakończeniu tego postępowania nie zmienia ani charakteru, ani wymiaru początkowo orzeczonej kary”.
- 17 Kryterium pozwalające ustalić, czy należy odmówić przekazania na tej podstawie, że byłoby ono niezgodne z art. 6 EKPC, było wielokrotnie rozpatrywane przez sądy irlandzkie. W orzecznictwie podkreśla się wysoki próg odmowy. W wyroku *Minister for Justice przeciwko Stapleton* [2007] IESC 30, [2008] 1 IR 669, Supreme Court stwierdził, „że sądy wykonującego nakaz państwa członkowskiego, decydując o tym, czy wydać nakaz przekazania, muszą działać przy założeniu, iż sądy wydającego nakaz państwa członkowskiego będą, zgodnie z wymogiem art. 6 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, »działać z poszanowaniem [...] praw człowieka i podstawowych wolności«” (pkt 70). W wyroku *Minister for Justice and Equality przeciwko Celmer* [2019] IESC 80, [2020] 1 ILRM 121 – gdzie argument przeciwko przekazaniu opierał się głównie na art. 47 i art. 48 ust. 2 karty – Supreme Court wyraził kryterium w kategoriach tego, czy w przypadku przekazania osoba, której dotyczy wnioski, ucierpiałaby z powodu naruszenia „istoty jej podstawowego prawa do rzetelnego procesu sądowego”. Sąd wyprowadził to kryterium z wyroku [Trybunału w składzie] wielkiej izby z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie *L.M.*, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586.
- 18 W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka podkreśla się utrwalony i fundamentalny charakter zasady zakazującej sądenia i skazywania *in absentia*, chyba że towarzyszy temu prawo do uzyskania ponownego rozpoznania sprawy: *Stoichkov przeciwko Bułgarii*, (9808/02) 44 EHRR 14, *Sejdovic przeciwko Włochom* (56581/00, 2006) oraz *Othman przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* (8139/09, 2012) 55 EHRR 1. Spoczywający na umawiających się stronach obowiązek zagwarantowania oskarżonemu w sprawie karnej prawa do obecności na sali sądowej – zarówno podczas pierwotnego postępowania, jak i ponownego procesu – „jest jednym z zasadniczych wymogów art. 6” (*Sejdovic*, § 84). W wyroku w sprawie *Othman* ETPC zauważył, że „w orzecznictwie Trybunału utrwalil się pogląd, że kwestia może być wyjątkowo podniesiona na podstawie [art.] 6 w decyzji o wydaleniu lub ekstradycji w okolicznościach, w których osoba uciekająca przed wymiarem sprawiedliwości jest lub byłaby narażona na ryzyko rażącej odmowy ochrony prawnej w państwie wnioskującym” (§ 258). Następnie ETPC zauważył, że Trybunał wskazał, iż „niektóre formy niesprawiedliwości mogą stanowić rażącą odmowę ochrony prawnej”, w tym

„wyrok skazujący in absentia bez możliwości ponownego ustalenia zasadności oskarżenia” (§ 259).

- 19 Jeśli chodzi o prawo irlandzkie, „[n]ie ma nic jaśniej sformułowanego niż zasada, że aby skorzystać z któregośkolwiek z praw zagwarantowanych w art. 38 ust. 1 Konstytucji, który zakazuje, aby jakkolwiek proces karny odbywał się »z naruszeniem właściwych procedur prawnych«, osoba oskarżona o przestępstwo musi wiedzieć, kiedy i gdzie będzie sądzona” (O’Brien przeciwko Coughlanowi [2016] IESC 4, [2018] 2 IR 270, pkt [6] [...]). Prawo oskarżonego do obecności podczas prowadzonego przeciwko niemu postępowania i śledzenia jego przebiegu określono jako „fundamentalne konstytucyjne prawo oskarżonego, które każdy sąd byłby zobowiązany chronić i egzekwować” (za F. Murphym w sprawie Lawlor przeciwko Hoganowi [1993] ILRM 606, pkt 610). Prawo to rozciąga się na rozprawy, w wyniku których wydaje się wyroki skazujące, a także na rozprawy, które mogą skutkować uchYLENIEM zawieszenia lub wykonaniem kary w zawieszeniu. Jednakże prawo do obecności nie ma charakteru bezwzględnego i można z niego zrezygnować w pewnych ograniczonych okolicznościach.
- 20 Wreszcie dwa kolejne orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w sprawie Bohmer przeciwko Niemcom (37568/97) (3 października 2002 r.) oraz El Kaada przeciwko Niemcom (2130/10) (12 listopada 2015 r.) zostały powołane przez wnoszącego odwołanie jako ustanawiające zastosowanie art. 6 EKPC do decyzji o wykonaniu kar w zawieszeniu w pewnych okolicznościach. W każdym z tych orzeczeń ETPC stwierdził, że doszło do naruszenia domniemania niewinności wywodzonego z art. 6 ust. 2 EKPC, gdy zawieszenie kar zostało uchylone na tej podstawie, że dana osoba popełniła kolejne przestępstwo, w okolicznościach, w których ustalenia tego dokonano przed ostatecznym ustaleniem winy w procesie na podstawie art. 6.

Uzasadnienie odesłania

- 21 Sąd odsyłający wydał szczegółowy wyrok w tych postępowaniach (cytat: [2021] IECA [...][2]10) oraz w innym odwołaniu, które dotyczy podobnych kwestii i w którym również postanowił zwrócić się z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym (Minister for Justice and Equality przeciwko Szamocie [2021] IECA 109). W wyrokach tych – w szczególności w wyroku sądu odsyłającego w sprawie Szamota – szczegółowo przedstawiono powody, dla których sąd ten uznał, że odesłanie prejudycjalne jest konieczne dla rozstrzygnięcia tych odwołań. Kopie tych wyroków dołączono do niniejszego postanowienia jako **załączniki 1 i 2**.
- 22 Stan faktyczny w niniejszej sprawie różni się od tego w wyroku Ardic pod kilkoma względami. Inaczej niż w sprawie Ardic punktem wyjścia do wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec wnoszącego odwołanie za przestępstwa z 2005 r. (która, w przeciwieństwie do sytuacji w sprawie Ardic, została zawieszona w całości ab initio) było jego późniejsze skazanie za przestępstwo dotyczące alimentów na rzecz dziecka. Wydaje się, że skazanie to

miało decydujący wpływ na uchylenie zawieszenia kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec wnoszącego odwołanie. Kolejna różnica polega na tym, że wnoszący odwołanie, w przeciwieństwie do S. Ardica, nie może skorzystać z prawa do bycia wysłuchanym *ex post*, jeżeli zostanie przekazany. Wnosił on już o ponowne rozpoznanie sprawy w odniesieniu do przestępstwa dotyczącego alimentów na rzecz dziecka, lecz jego wniosek nie został uwzględniony.

- 23 Mimo to można stwierdzić, że zarządzenie wykonania wydane przez sąd apelacyjny w Miszkolcu w odniesieniu do orzeczenia nie było niczym więcej niż „orzeczeniem w przedmiocie wykonania lub zastosowania wcześniej orzeczonej kary pozbawienia wolności” i że ani to orzeczenie, ani skazanie wnoszącego odwołanie za przestępstwo dotyczące [alimentów na rzecz dziecka] nie miały na celu zmiany ani nie skutkowały zmianą charakteru lub wymiaru kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec niego za przestępstwa z 2005 r. Podczas gdy decyzja o uchyleniu uprzedniego zawieszenia kary ma oczywiście znaczące konsekwencje dla zainteresowanego, w wyroku Ardic stwierdzono, że taka decyzja nie skutkuje zmianą charakteru lub wymiaru kary. Na tej podstawie można by stwierdzić, że dokładny charakter decyzji uruchamiającej – czy jest to decyzja o uchyleniu warunkowego zwolnienia z powodu naruszenia warunków zwolnienia, jak w wyroku Ardic, czy decyzja o uchyleniu uprzedniego zawieszenia kary w następstwie kolejnego wyroku skazującego, jak w niniejszej sprawie – jest nieistotny.
- 24 Jednocześnie sąd odsyłający jest zdania, że okoliczności przedstawione w niniejszej sprawie mają znacznie bliższy związek z art. 6 EKPC (oraz z art. 47 i art. 48 ust. 2 karty) niż miało to miejsce w sprawie Ardic. Kara pozbawienia wolności orzeczona za przestępstwa z 2005 r. podlega wykonaniu jedynie z powodu skazania wnoszącego odwołanie *in absentia* za przestępstwo dotyczące [alimentów na rzecz dziecka]. W przeciwnym razie nie istniałaby żadna podlegająca wykonaniu kara pozbawienia wolności, w odniesieniu do której można by nakazać przekazanie na podstawie ENA. W tym kontekście wnoszący odwołanie podniósł, że tak jak tutejsze sądy nie uznałyby ani nie wykonały wyroku skazującego *in absentia* w odniesieniu do przestępstwa dotyczącego [alimentów na rzecz dziecka] (z powodu przepisów art. 4a [decyzji ramowej] / art. 45 [ustawy z 2003 r.]), tak i nie powinny uznawać ani wykonywać tego wyroku do celów przekazania go za przestępstwa z 2005 r.
- 25 Przy założeniu, że art. 4a [decyzji ramowej] / art. 45 [ustawy z 2003 r.] stoi na przeszkodzie przekazaniu wnoszącego odwołanie w celu odbycia orzeczonej wobec niego kary za przestępstwo dotyczące [alimentów na rzecz dziecka], anomalią wydaje się sytuacja [...] [w której] mogłoby dojść do jego przekazania w celu odbycia orzeczonej wobec niego kary za przestępstwa z 2005 r., gdy kara ta podlega wykonaniu wyłącznie na podstawie [...] tego samego wyroku skazującego *in absentia*.
- 26 Zdaniem sądu odsyłającego orzecznictwo ETPC rozpatrywane w wyroku Ardic, takie jak orzeczenie w sprawie Boulois przeciwko Luksemburgowi, nie odnosi się

w rzeczywistości do tej kwestii. Sprawa Boulois nie dotyczyła uchylenia zawieszenia kary wynikającej z późniejszego wyroku skazującego. Chodziło w niej raczej o decyzje dotyczące zwolnienia z zakładu karnego, zwolnienia warunkowego i przeniesienia do zakładu karnego, podejmowane przez zarząd zakładu karnego w Luksemburgu. Natomiast w niniejszej sprawie [...] nie ulega wątpliwości, że art. 6 miał zastosowanie do procesu wnoszącego odwołanie, wyroku skazującego i wyroku za przestępstwo dotyczące [alimentów na rzecz dziecka]. Jak już wspomniano, wyrok ten wydaje się decydujący dla celów wykonania kary pozbawienia wolności w zawieszeniu orzeczonej wobec wnoszącego odwołanie za przestępstwa z 2005 r. Ów wyrok skazujący zasadniczo spowodował wykonanie kary.

- 27 W tych okolicznościach sąd odsyłający staje na stanowisku, że można argumentować, iż zarządzenie wykonania wydane przez sąd apelacyjny w Miskolcu jest tak ściśle związane z wyrokiem skazującym za przestępstwo dotyczące alimentów na rzecz dziecka, że naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC dotyczące tego wyroku skazującego musi również odnosić się do tego zarządzenia wykonania. Poparcie dla tej tezy można prawdopodobnie wywieść z orzeczeń ETPC w sprawach Bohmer przeciwko Niemcom i El Kaada przeciwko Niemcom. W przeciwieństwie do wyroku w sprawie Boulois i innych [orzeczeń] powołanych w wyroku Ardic orzeczenia te dotyczyły wykonania kary w zawieszeniu z uwagi na popełnienie kolejnego przestępstwa. O ile stan faktyczny był inny, ponieważ sądy wydały zarządzenia wykonania na podstawie ustalenia winy, które nie było oparte na prawomocnym wyroku skazującym wydanym w wyniku procesu karnego – co doprowadziło do naruszenia art. 6 ust. 2 EKPC – o tyle w przypadku wnoszącego odwołanie, tak jak orzeczenia w sprawie wykonania w sprawach Bohmer i El Kaada były obarczone błędem prawnym z tego względu, że każde z nich opierało się na ustaleniu winy naruszającym art. 6 ust. 2 EKPC, zarządzenie wykonania [...] jest obarczone błędem prawnym, ponieważ opiera się na ustaleniu winy – skazaniu za przestępstwo dotyczące alimentów na rzecz dziecka – które narusza art. 6 ust. 1 EKPC. W tym drugim przypadku, tak samo jak w pierwszym, prawdopodobnie „niekorzystna sytuacja, która [...] jest równoznaczna z karą” – uchylenie zawieszenia kary pozbawienia wolności na mocy pierwotnego wyroku skazującego – powstała wskutek popełnienia „nowego przestępstwa” (Bohmer, § 66).
- 28 Wyroki Bohmer i El Kaada można zatem postrzegać jako wspierające szerszą zasadę, zgodnie z którą w przypadku gdy kara w zawieszeniu ma być wykonana w wyniku późniejszego popełnienia przestępstwa, orzeczenie w sprawie wykonania musi opierać się na ustaleniu winy zgodnym z art. 6 EKPC.
- 29 Jeśli chodzi o poważny charakter ewentualnej niezgodności, orzecznictwo ETPC wydaje się wskazywać, że skazanie osoby in absentia bez możliwości uzyskania nowego rozpoznania co do zasadności zarzutów może zasadniczo stanowić „rażącą odmowę ochrony prawnej” i [...] tym samym „wyjątkowo” może zostać podniesione na podstawie art. 6 w decyzji o ekstradycji (lub przekazaniu). Sam art. 4a odzwierciedla to stanowisko – wyraźnie upoważnia się w nim sądy

wykonujących państw do odmowy przekazania w przypadku, gdy „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie” (zgodnie z wykładnią tego wyrażenia) odbyła się *in absentia* w okolicznościach, które stanowią naruszenie art. 6 ust. 1. Wyroki skazujące *in absentia* są, słusznie, postrzegane jako poważna kwestia, która dotyczy istotnych norm wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych oraz praw podstawowych i która uzasadnia skrajny krok, jakim jest odmowa przekazania. W szczególności w przypadkach objętych zakresem stosowania art. 4a wykonujące państwo nie jest zobowiązane, by pozostawić kwestię naprawienia wszelkich naruszeń art. 6 w gestii sądów wydającego państwa.

- 30 Co się tyczy zakresu stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej, sąd odsyłający przyjmuje, że można argumentować, iż w okolicznościach takich jak przedstawione w niniejszej sprawie materialne dochodzenie wynikających z art. 6 praw osoby, której dotyczy wniosek (oraz jej praw wynikających z art. 47 i 48 karty, które są tu istotne, biorąc pod uwagę, że system ENA jest ustanowiony przez prawo Unii) wymaga, aby „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie” interpretować w ten sposób, że obejmuje późniejsze postępowanie karne zakończone wyrokiem skazującym, w przypadku gdy wyrok ten odegrał decydującą rolę w wykonaniu uprzednio zawieszony kary, w odniesieniu do której wystąpiono o przekazanie.
- 31 Wprawdzie rozszerzyłyby to kategorię „orzeczeń” istotnych dla celów art. 4a ust. 1, jednak można uznać, że nie wpłynęłyby to negatywnie na skuteczność mechanizmu europejskiego nakazu aresztowania ani nie podważyło jego skuteczności w sytuacji, gdy państwa członkowskie są już zobowiązane do przestrzegania art. 6 ust. 1 EKPC w swoich procedurach karnych w każdym wypadku. Wobec tego w przypadku gdy wykonanie kary w zawieszeniu następuje w wyniku późniejszego wyroku skazującego, nie wydaje się, aby stanowiło nadmierny ciężar nałożenie na wydające państwo obowiązku ustalenia, że osoba, której dotyczy wniosek, była obecna na rozprawie, w wyniku której wydano ów wyrok skazujący (oraz, w stosownych przypadkach, na rozprawie skazującej) lub, w przeciwnym razie, że jej prawa wynikające z art. 6 były przestrzegane w inny sposób.
- 32 W tych okolicznościach sąd odsyłający nie może stanowczo stwierdzić, że w wyroku *Ardic* w sposób jednoznaczny wykluczono możliwość uwzględnienia zarzutów dotyczących przekazania podniesionych przez wnoszącego odwołanie, i w świetle tych wątpliwości, a także mając na uwadze fundamentalne znaczenie tych kwestii oraz potrzebę jasności i pewności co do zakresu odpowiednich obowiązków wydającego i wykonującego państwa w tym kontekście, uważa on, iż należy zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE.

Pytania prejudycjalne

33 Sąd odsyłający zwraca się z następującymi pytaniami. W zależności od odpowiedzi na pytanie pierwsze udzielenie odpowiedzi na kolejne pytania może nie być konieczne.

1. a) *Czy w sytuacji, gdy o przekazanie osoby, której dotyczy wnioski, wnosi się w celu odbycia przez nią kary pozbawienia wolności, której wykonanie zostało zawieszane ab initio, lecz zostało następnie zarządzone w wyniku skazania tej osoby za popełnienie kolejnego przestępstwa, i gdy to zarządzenie wykonania wydał sąd, który skazał tę osobę za popełnienie tego kolejnego przestępstwa, postępowanie prowadzące do owego późniejszego skazania i zarządzenia wykonania stanowi część „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW?*

b) *Czy dla udzielenia odpowiedzi na pytanie pierwsze lit. a) powyżej istotne jest, czy sąd, który wydał zarządzenie wykonania, był zobowiązany do wydania tego zarządzenia z mocy prawa, czy też dysponował zakresem uznania w przedmiocie jego wydania?*

2. *Czy w okolicznościach przedstawionych w pytaniu pierwszym wykonujący organ sądowy jest uprawniony do zbadania, czy postępowanie, które doprowadziło do wydania kolejnego wyroku skazującego i zarządzenia wykonania, które to postępowanie odbyło się pod nieobecność osoby, której dotyczy wnioski, zostało przeprowadzone zgodnie z art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w szczególności, czy nieobecność osoby, której dotyczy wnioski, stanowiła naruszenie prawa do obrony lub jej prawa do rzetelnego procesu sądowego?*

3. a) *W okolicznościach określonych w pytaniu pierwszym powyżej, jeżeli wykonujący organ sądowy jest przekonany, że postępowanie, które doprowadziło do wydania kolejnego wyroku skazującego i zarządzenia wykonania, nie zostało przeprowadzone zgodnie z art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w szczególności, że nieobecność osoby, której dotyczy wnioski, stanowiła naruszenie prawa do obrony lub jej prawa do rzetelnego procesu sądowego, czy wykonujący organ sądowy jest uprawniony lub zobowiązany do a) odmowy przekazania osoby, której dotyczy wnioski, na tej podstawie, że takie przekazanie byłoby sprzeczne z art. 6 konwencji lub art. 47 i art. 48 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej lub b) zażądania od wydającego organu sądowego, jako warunku przekazania, gwarancji, że osoba, której dotyczy wnioski, po jej przekazaniu będzie miała prawo do ponownego rozpoznania jej sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach będzie mogła uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym z uwzględnieniem nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia, w odniesieniu do wyroku skazującego prowadzącego do wydania zarządzenia wykonania?*

b) Czy dla celów pytania trzeciego lit. a) powyżej właściwe jest ustalenie, czy przekazanie osoby, której dotyczy wniosek, naruszyło istotę jej praw podstawowych wynikających z art. 6 konwencji lub art. 47 i art. 48 ust. 2 karty, a jeśli tak, to czy okoliczność, że postępowanie, które doprowadziło do wydania kolejnego wyroku skazującego i zarządzenia wykonania, zostało przeprowadzone *in absentia* i że w przypadku przekazania osoby, której dotyczy wniosek, nie będzie przysługiwać jej prawo do ponownego rozpoznania sprawy ani do odwołania, wystarcza, aby wykonujący organ sądowy mógł stwierdzić, że przekazanie naruszyło istotę tych praw?

Uwagi końcowe

- 34 Postępowanie odwoławcze zostaje zawieszane do czasu wydania przez Trybunał rozstrzygnięcia w przedmiocie powyższych pytań. Mając na uwadze, że wnoszący odwołanie jest obecnie zwolniony za kaucją, sąd odsyłający nie uważa za stosowne wnioskować o rozpoznanie niniejszego odesłania w trybie pilnym lub przyspieszonym.

[...] [Podpisy członków składu orzekającego]

ZAŁĄCZNIK – ARTYKUŁ 45 USTAWY Z 2003 R.

[...] Przekazaniu na mocy niniejszej ustawy nie podlega osoba [...], chyba że w europejskim nakazie aresztowania wskazano elementy wymagane w lit. d) pkt 2, 3 i 4 formularza nakazu znajdującego się w załączniku do decyzji ramowej [...]..., jak przedstawiono w tabeli do niniejszego artykułu.

TABELA

d) Proszę wskazać, czy osoba, której dotyczy wniosek, stawiła się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie:

1. Tak, osoba ta stawiła się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie.

2. Nie, osoba ta nie stawiła się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie.

3. Jeżeli wybrano odpowiedź w pkt 2, proszę wskazać, która z poniższych okoliczności zachodzi:

3.1a. osoba ta została wezwana osobiście w dniu ... (dzień/miesiąc/rok) i tym samym była poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano to orzeczenie, oraz została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie;

3.1b. osoba ta nie została wezwana osobiście, lecz inną drogą rzeczywiście otrzymała urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy,

w wyniku której wydano orzeczenie, w sposób jednoznacznie pozwalający stwierdzić, że wiedziała ona o wyznaczonej rozprawie, oraz została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie;

LUB

3.2. wiedząc o wyznaczonej rozprawie, osoba ta udzieliła pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez nią lub przez państwo do tego, aby ją bronić na rozprawie, i obrońca ten faktycznie bronił ją na rozprawie;

LUB

3.3. osobie tej doręczono orzeczenie w dniu ... (dzień/miesiąc/rok) i wyraźnie pouczone ją o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach osoba ta ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym z uwzględnieniem nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia; oraz

osoba ta wyraźnie oświadczyła, że nie kwestionuje orzeczenia;

LUB

osoba ta w wyznaczonym terminie nie wystąpiła o ponowne rozpoznanie sprawy ani nie złożyła odwołania;

LUB

3.4. osobie tej nie doręczono orzeczenia osobiście, ale

— orzeczenie zostanie jej doręczone osobiście bezzwłocznie po jej przekazaniu; oraz

— wraz z doręczeniem orzeczenia osoba ta zostanie wyraźnie pouczone o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach osoba ta ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym z uwzględnieniem nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia, oraz

— osoba ta zostanie poinformowana o terminie, w którym musi wystąpić o takie ponowne rozpoznanie sprawy lub złożyć odwołanie, a który wynosi ... dni.

4. Jeżeli wybrano odpowiedź wskazaną w pkt 3.1b, 3.2 lub 3.3 powyżej, proszę podać, w jaki sposób odnośny warunek został spełniony”.